

บทที่ 7

การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน”

โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้การแก้ไขปัญหามลภาวะหมอกควันในชุมชน เป็นงานวิจัยที่เน้นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และวิธีปฏิบัติในการนำอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเทคโนโลยีที่เลือกใช้ในการลดปริมาณหมอกควันแก่ชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 4

7.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน”

โดยทางโครงการได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน” สำหรับจัดอบรมให้กับผู้นำชุมชน แกนนำเครือข่ายภายในชุมชนและเยาวชนในโรงเรียน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และแนะนำรูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหามลภาวะหมอกควันให้กับชุมชน ซึ่งได้ดำเนินการจัดอบรมไปแล้ว 14 รุ่น จำนวน 51 ชุมชน ใน 25 อำเภอ มีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 1,580 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชน จำนวน 827 คน และเยาวชน จำนวน 753 คน ดังรายละเอียดตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1 แสดงวัน สถานที่ และจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ

ที่	วันที่	สถานที่จัดอบรม	ผู้เข้าร่วมอบรม
1.	27 ม.ค. 2553	ณ ศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง วัดพระบรมธาตุคอกยผาสัม ต.แม่สาบ อ.สะเมิง จังหวัด เชียงใหม่	<u>อำเภอสะเมิง</u> จำนวน 114 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลยั้งเมิน จำนวน 32 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่สาบ จำนวน 47 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลอื่นๆ จำนวน 9 คน 3. เยาวชน 26 คน
2.	3 ก.พ. 2553	ณ โรงงานปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียง ดาว จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอเชียงดาว</u> จำนวน 46 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลเมืองนะ จำนวน 15 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลปิงโค้ง จำนวน 7 คน 3. เยาวชน จำนวน 24 คน
3.	18 ก.พ. 2553	ณ โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ ตำบลสันทราย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอฝาง</u> จำนวน 54 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่สุ่น จำนวน 12 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่งอน จำนวน 11 คน 3. เยาวชนจากโรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ จำนวน 31 คน <u>อำเภอแม่เมาะ</u> จำนวน 48 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่นาวาง จำนวน 11 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านหลวง จำนวน 9 คน 3. เยาวชนจากโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 จำนวน 28 คน <u>อำเภอไชยปราการ</u> จำนวน 39 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่ทะลบ จำนวน 11 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลศรีดงเย็น จำนวน 7 คน 3. เยาวชนจากโรงเรียนไชยปราการ จำนวน 21 คน
4.	25 ก.พ. 2553	ณ โรงเรียนฮอดพิทยาคม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอฮอด</u> จำนวน 43 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลนาคอเรือ จำนวน 18 คน 2. เยาวชนจากโรงเรียนฮอดพิทยาคม จำนวน 26 คน <u>อำเภออมก๋อย</u> จำนวน 45 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลอมก๋อย จำนวน 11 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลนาเกียน จำนวน 11 คน 3. เยาวชนจากโรงเรียนอมก๋อยพิทยาคม จำนวน 23 คน <u>อำเภอดอยเต่า</u> จำนวน 45 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านแอ่น จำนวน 12 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลบงตัน จำนวน 16 คน

ที่	วันที่	สถานที่จัดอบรม	ผู้เข้าร่วมอบรม
			3. เยาวชนจากโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม จำนวน 19 คน
5.	11 มี.ค. 2553	ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง วัดจันทร์ อำเภอกัลยาณิ วัฒนา จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอกัลยาณิวัฒนา</u> จำนวน 107 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านจันทร์ จำนวน 14 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่แดดจำนวน 6 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลแจ่มหลวง จำนวน 14 คน 4. เยาวชน จำนวน 73 คน
6.	16 มี.ค. 2553	ณ ที่ว่าการอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอจอมทอง</u> จำนวน 71 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านแปะ จำนวน 31 คน 2. เยาวชนจากตำบลบ้านแปะ จำนวน 3 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลคอยแก้ว จำนวน 24 คน 4. เยาวชนจากตำบลคอยแก้ว จำนวน 13 คน <u>อำเภอดอยหล่อ</u> จำนวน 48 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลดอยหล่อ จำนวน 12 คน 2. เยาวชนจากตำบลดอยหล่อ จำนวน 15 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลสันติสุข จำนวน 14 คน 4. เยาวชนจากตำบลสันติสุข จำนวน 7 คน <u>อำเภอฮอด</u> จำนวน 13 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านตาล จำนวน 13 คน
7.	26 มี.ค. 2553	ณ ที่ว่าการอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอเวียงแหง</u> จำนวน 146 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลเมืองแหง จำนวน 58 คน 2. เยาวชนจากตำบลเมืองแหง จำนวน 16 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลเปียงหลวง จำนวน 38 คน 4. เยาวชนจากตำบลเปียงหลวง จำนวน 5 คน 5. ผู้นำชุมชนจากตำบลแสนไห จำนวน 20 คน 6. เยาวชนจากตำบลแสนไห จำนวน 9 คน
8.	2 เม.ย. 2553	ณ โรงเรียนแม่แตง ตำบลสัน มหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอแม่แตง</u> จำนวน 42 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่แตง จำนวน 9 คน 2. เยาวชนจากตำบลแม่แตง จำนวน 14 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลจี้เหล็ก จำนวน 8 คน 4. เยาวชนจากตำบลจี้เหล็ก จำนวน 11 คน

ที่	วันที่	สถานที่จัดอบรม	ผู้เข้าร่วมอบรม
			<u>อำเภอพร้าวกว้าง</u> จำนวน 18 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลโหล่งขอด จำนวน 6 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่แว่น จำนวน 12 คน
9.	8 เม.ย.2553	ณ โรงเรียนทรายมูล ตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอหางดง</u> จำนวน 55 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านปาง จำนวน 15 คน 2. เยาวชนจากตำบลบ้านปาง จำนวน 10 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลหนองควาย จำนวน 12 คน 4. เยาวชนจากตำบลหนองควาย จำนวน 18 คน
10.	30 เม.ย.2553	ณ ที่ว่าการอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอแม่แตง</u> จำนวน 54 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านกาด จำนวน 7 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่วีน จำนวน 21 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลอื่นๆ จำนวน 9 คน 3. เยาวชน จำนวน 17 คน <u>อำเภอสันป่าตอง</u> จำนวน 47 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลบ้านแม จำนวน 20 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลสันกลาง จำนวน 9 คน 3. เยาวชน จำนวน 18 คน
11.	30 มิ.ย. 2553	ณ โรงเรียนวัดห้วยทราย ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอแม่ออน</u> จำนวน 114 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่ทา จำนวน 28 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลทาเหนือ จำนวน 22 คน 3. เยาวชน จำนวน 64 คน
12.	7 ก.ค. 2553	ณ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	<u>อำเภอสันกำแพง</u> จำนวน 40 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลห้วยทราย จำนวน 9 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลออนใต้ จำนวน 10 คน 3. เยาวชน จำนวน 21 คน <u>อำเภอแมริม</u> จำนวน 53 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลดอนแก้ว จำนวน 10 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่แรม จำนวน 3 3. เยาวชน จำนวน 40 คน <u>อำเภอสันทราย</u> จำนวน 53 คน

ที่	วันที่	สถานที่จัดอบรม	ผู้เข้าร่วมอบรม
			1. ผู้นำชุมชนจากตำบลป่าไผ่ จำนวน 14 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลแม่แฝก จำนวน 11 คน 3. เยาวชน จำนวน 28 คน <u>อำเภอพร้าว</u> จำนวน 32 คน 1. เยาวชน จำนวน 32 คน
13.	14 ก.ค. 2553	ณ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	<u>อำเภอฝาง</u> จำนวน 46 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลป่าเมี่ยง จำนวน 16 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลป่าป๋อง จำนวน 9 คน 3. เยาวชน จำนวน 21 คน <u>อำเภอสารภี</u> จำนวน 38 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลไชยสถาน จำนวน 2 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลชมพู จำนวน 14 คน 3. เยาวชน จำนวน 22 คน <u>อำเภอเมือง</u> จำนวน 44 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลช้างเผือก จำนวน 22 คน 2. เยาวชน จำนวน 22 คน
14.	21 ก.ค. 2553	ณ โรงเรียนแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	<u>อำเภอแม่แจ่ม</u> จำนวน 122 คน 1. ผู้นำชุมชนจากตำบลกองแขก จำนวน 18 คน 2. ผู้นำชุมชนจากตำบลปางหินฝน จำนวน 18 คน 3. ผู้นำชุมชนจากตำบลอื่น ๆ จำนวน 10 คน 4. เยาวชน จำนวน 76 คน
รวม			จำนวน 1,580 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 827 คน เยาวชน จำนวน 753 คน

7.2 การประเมินกิจกรรมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

เพื่อให้เป็นไปตามขอบเขตและเงื่อนไขการว่าจ้าง โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้การแก้ไขปัญหาหมอกควันในชุมชน ข้อ 4.4 ที่ว่า จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้และวิธีปฏิบัติในการนำอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเทคโนโลยีที่เลือกใช้ในการลดปริมาณ

หมอกควันแก่ชุมชนพื้นที่ดำเนินการ ในกลุ่มเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 คน ประกอบด้วยเยาวชนไม่น้อยกว่า 600 คน และผู้นำชุมชนไม่น้อยกว่า 400 คน เมื่อสิ้นสุดโครงการนี้” นั้น

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขใน TOR ข้อ 4.4 ทางคณะผู้วิจัยให้จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการตามพื้นที่เป้าหมายที่เสี่ยงต่อการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน ระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 21 กรกฎาคม 2553 รวม 14 ครั้ง ในจังหวัดเชียงใหม่ 25 อำเภอ (รวมอำเภอ กัลยาณิวัฒนาที่ตั้งใหม่) รวมกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมจำนวน 1,580 คน

กลุ่มเป้าหมายหลักในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มข้าราชการประชาชนทั่วไป และกลุ่มเยาวชนจำนวนทั้งสิ้น 1,580 คน โดยการอบรมครั้งนี้ได้เลือกสถานที่ฝึกอบรมตามศูนย์โรงเรียน หรือที่หอประชุมอำเภอ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้สะดวก ส่วนผู้ที่อยู่ไม่ไกลจากอำเภอเมือง ก็ได้จัดฝึกอบรม ณ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ คณะผู้วิจัยได้จัดหาวิทยากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ กรมป่าไม้ และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้ทำการสาธิตการทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือน การกำจัดกิ่งไม้ใบไม้ด้วยเครื่องบดย่อยขนาดเล็กและขนาดกลางให้ผู้เข้ารับการอบรมให้ชมและร่วมในการปฏิบัติการด้วย

ภายหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการทุกครั้ง คณะผู้วิจัยได้ทำการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดหมอกควันและช่วยกันหาแนวทางแก้ไขตลอดจน แจกแบบสอบถามเพื่อทำการประเมินผลการประเมินผลการฝึกอบรมจากผู้เข้าร่วมอบรมทุกคน และจากการกรอกแบบสอบถาม ผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 1,580 คน ปรากฏว่าได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 1,251 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.18 ดังปรากฏจำนวน กลุ่มเป้าหมาย และร้อยละของผู้เข้ารับการอบรมตามตารางที่ 7.2

ตาราง 7.2 แสดงจำนวนในแต่ละกลุ่มเป้าหมายและร้อยละของผู้ทำการประเมินการอบรม

ลำดับ ที่	วันที่/สถานที่จัดอบรม	กลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถาม				รวม
		เยาวชน/ นักเรียน	ผู้นำชุมชน	ข้าราชการ	ประชาชน	
1	27 ม.ค. 53/ วัดพระบรมธาตุคอกยผา สั้ม อ.สะเมิง	26 (36.60)	-	6 (8.45)	39 (54.92)	71 (100.00)
2	3 ก.พ. 53/ โรงงานป๋วยอินทรีย์ ชีวภาพ อ.เชียงดาว	21 (40.38)	-	4 (7.70)	27 (51.92)	52 (100.00)
3	18 ก.พ. 53/ โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ อ.ฝาง	67 (67.68)	-	12 (12.12)	20 (20.20)	99 (100.00)
4	25 ก.พ. 53/ โรงเรียนสอດพิทยาคม อ.สอດ	63 (60.00)	3 (2.86)	15 (14.28)	24 (22.86)	105 (100.00)
5	2 เม.ย. 53/ โรงเรียนแม่แตง อ.แม่ แตง	13 (26.53)	-	3 (6.12)	33 (67.35)	49 (100.00)
6	11 มี.ค. 53/ ศูนย์พัฒนาโครงการ หลวงวัดจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา	54 (58.70)	8 (8.70)	4 (4.35)	26 (28.25)	92 (100.00)
7	16 มี.ค. 53/ หอประชุมอำเภอ จอมทอง	25 (32.05)	4 (5.13)	6 (7.70)	43 (55.12)	78 (100.00)
8	26 มี.ค. 53/ หอประชุมอำเภอเวียง แหง	27 (24.54)	4 (3.64)	16 (14.55)	63 (57.27)	110 (100.00)
9	8 เม.ย. 53/ โรงเรียนทรายมูล อำเภอหางดง	27 (60.00)	1 (2.22)	4 (8.88)	13 (28.90)	45 (100.00)
10	30 เม.ย. 53/ หอประชุมอำเภอแม่ วาง	29 (38.67)	5 (6.66)	11 (14.67)	30 (40.00)	75 (100.00)
11	30 มิ.ย. 53/ โรงเรียนวัดห้วยทราย อ.แม่ฮอน	58 (56.86)	3 (2.94)	-	41 (40.20)	102 (100.00)
12	7 ก.ค. 53/ คณะรัฐศาสตร์ มช.	109 (67.29)	5 (3.08)	11 (6.80)	37 (22.28)	162 (100.00)
13	14 ก.ค. 53/ คณะรัฐศาสตร์ มช.	56 (46.28)	-	30 (24.80)	35 (28.92)	121 (100.00)
14	21 ก.ค. 53/ โรงเรียนแม่แจ่ม อ.แม่ แจ่ม	17 (18.89)	54 (59.99)	5 (5.56)	14 (15.56)	90 (100.00)
รวม		592 (47.33)	87 (69.54)	94 (7.51)	283 (22.62)	1,215 (100.00)

แหล่งข่าวในการเข้ารับการอบรมนั้น ผู้เข้าอบรมได้ทราบข่าวการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจากสื่อต่าง ๆ ส่วนใหญ่ คือ ผู้ชุมชนและจากหนังสือเชิญ ดังตารางที่ 7.3

ตาราง 7.3 แสดงการทราบข่าวการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของผู้เข้ารับการอบรม จากสื่อต่าง ๆ

พื้นที่จัดอบรม	การรับรู้ข้อมูลจากสื่อ					รวม
	โปสเตอร์	หนังสือเชิญ	คัดเอาท์	คนรู้จัก	ผู้นำชุมชน	
อำเภอสะเมิง	-	38	1	15	17	71
อำเภอเชียงดาว	-	29	-	10	13	52
อำเภอฝาง	-	62	6	5	26	99
อำเภอฮอด	1	65	3	3	33	105
อำเภอกัลยาณิวัฒนา	2	6	33	-	51	92
อำเภอจอมทอง	-	13	48	9	8	78
อำเภอเวียงแหง	-	17	85	8	-	110
อำเภอแม่แตง	-	10	37	2	-	49
อำเภอหางดง	-	9	29	7	-	45
อำเภอแม่वाद	-	19	41	11	4	75
อำเภอแม่ออน	-	11	41	-	50	102
คณะรัฐศาสตร์ มช. (1)	-	59	-	2	101	162
คณะรัฐศาสตร์ มช. (2)	-	35	25	3	58	121
อำเภอแม่แจ่ม	-	17	14	3	54	90
รวม	3 (0.24)	390 (31.18)	363 (29.02)	80 (6.39)	415 (33.17)	1,251 (100.00)

หมายเหตุ: 1. การจัดฝึกอบรม ณ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมาย จากอำเภอต่าง ๆ ที่ทางคณะผู้วิจัยยังมิได้ไปทำการอบรม ณ พื้นที่ของอำเภอ

2. การอบรมในแต่ละครั้งได้ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 1 อำเภอขึ้นไป

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ทราบข่าวจากการบอกเล่าของผู้นำชุมชนรองลงมาคือ หนังสือเชิญและจากคัดเอาท์ตามลำดับ

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มเป้าหมายใน 25 อำเภอนั้น ทางคณะผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการประเมินผู้เข้ารับการอบรมใน 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากเรื่องต่าง ๆ ที่ได้เข้ารับการอบรม และความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม ดังนี้

1) ด้านความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอบรมได้กำหนดไว้ 4 ประเด็น คือ

1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการปัญหาหมอกควันก่อนอบรม

- 1.2 ความรู้เพิ่มเติมเรื่องการจัดการปัญหาหมอกควันหลังจากการอบรม
- 1.3 ความสามารถในการนำเนื้อหา / ความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ได้
- 1.4 ความเหมาะสมของวิทยากร และผู้ดำเนินรายการ
- 2) ด้านความพึงพอใจต่อการอบรมได้กำหนดไว้ 5 ประเด็นคือ
 - 1.1 ความเหมาะสมของวันและเวลาในการจัดอบรม
 - 1.2 ความเหมาะสมของสถานที่จัดอบรม
 - 1.3 อาหารว่างและเครื่องดื่ม
 - 1.4 อาหารกลางวัน
 - 1.5 การบริการและการจัดการของเจ้าหน้าที่

ส่วนระดับความพึงพอใจในการอบรมและความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอบรมนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็น 5 ระดับนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจหรือเห็นด้วยกับข้อความมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจหรือเห็นด้วยกับข้อความมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจหรือเห็นด้วยกับข้อความปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจหรือเห็นด้วยกับข้อความน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจหรือเห็นด้วยกับข้อความน้อยที่สุด

สำหรับการแปลความหมายในแต่ละระดับ ความพึงพอใจนั้นได้ทำการเฉลี่ยของแต่ละระดับไว้ดังนี้

4.21 - 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
3.41 - 4.20	พึงพอใจมาก
2.61 - 3.40	พึงพอใจปานกลาง
1.81 - 2.60	พึงพอใจน้อย
1.00 - 1.80	พึงพอใจน้อยที่สุด

จากการประเมินตามแบบสอบถามตามที่คณะผู้ฝึกอบรมแจกให้กับผู้เข้ารับการอบรมหลักจากเสร็จสิ้นการอบรมในแต่ละครั้ง รวมพื้นที่ 25 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏผลดังตารางที่ 7.4

ตาราง 7.4 แสดงถึงความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าอบรมที่ได้จากการอบรม

พื้นที่จัดอบรม	ความรู้ก่อน การอบรม	ความรู้หลังการ อบรม	ความสามารถ นำไปใช้	ความ เหมาะสมของ วิทยากร	เฉลี่ยรวม
อำเภอสะเมิง	3.45	4.11	3.99	4.14	3.29
อำเภอเชียงดาว	3.59	4.04	3.96	4.19	3.95
อำเภอฝาง	3.55	4.37	4.16	4.29	4.09
อำเภอฮอด	3.70	4.30	4.11	4.12	4.06
อำเภอกัลยาณิวัฒนา	3.14	3.88	3.72	3.97	3.68
อำเภอจอมทอง	3.63	4.17	3.78	3.92	3.88
อำเภอเวียงแหง	3.65	4.10	4.03	4.22	4.00
อำเภอแม่แตง	3.84	4.41	4.37	4.49	4.28
อำเภอหางดง	3.58	3.39	3.98	4.02	3.88
อำเภอแม่วาง	3.37	4.21	4.20	4.24	4.10
อำเภอแม่ออน	4.04	4.34	4.14	4.30	4.20
คณะรัฐศาสตร์ มข. (1)	3.64	4.20	3.97	4.27	4.02
คณะรัฐศาสตร์ มข. (2)	3.97	4.50	4.22	4.38	4.21
อำเภอแม่แจ่ม	3.52	4.31	4.08	4.41	4.08
เฉลี่ยรวม	3.64	4.21	4.05	4.28	3.98

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการในอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 25 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเข้ารับการอบรม ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการปัญหาหมอกควันก่อนการอบรมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.64)
2. ความรู้เพิ่มเติม เรื่องการจัดการปัญหาหมอกควันหลังจากการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.21)
3. ความสามารถในการนำเนื้อหา / ความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.05)
4. ความเหมาะสมของวิทยากรและผู้ดำเนินรายการ อยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.28)

จากความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะเห็นได้ว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.98) นอกจากนั้นในการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 25 อำเภอ รวมผู้ให้ความคิดเห็นจำนวน 1,251 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 7.5

ตาราง 7.5 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการจัดอบรมของผู้เข้ารับการอบรม

พื้นที่จัดอบรม	ความเหมาะสม ของเวลา	ความเหมาะสม ของสถานที่	อาหารว่าง/ เครื่องดื่ม	อาหาร กลางวัน	การบริการ ของ เจ้าหน้าที่	เฉลี่ยรวม
อำเภอสะเมิง	3.85	3.97	3.89	3.85	4.13	3.94
อำเภอเชียงดาว	3.94	3.54	3.90	3.75	4.08	3.84
อำเภอฝาง	4.12	4.22	4.27	4.22	4.38	4.24
อำเภอฮอด	3.76	3.74	3.74	3.46	3.81	3.70
อำเภอกัลยาณิวัฒนา	3.68	3.68	3.72	3.72	4.11	3.75
อำเภอจอมทอง	3.77	3.54	3.72	3.81	3.95	3.76
อำเภอเวียงแหง	4.19	4.19	4.00	3.93	4.24	4.11
อำเภอแม่แตง	4.16	4.24	4.06	4.06	4.43	4.19
อำเภอหางดง	3.62	3.40	3.51	3.87	3.87	3.65
อำเภอแม่วาง	3.76	3.53	3.83	3.84	3.95	3.78
อำเภอแม่ฮ่องสอน	4.00	4.03	4.00	3.98	4.15	4.04
คณะรัฐศาสตร์ มข. (1)	3.98	4.30	4.10	4.21	4.29	4.18
คณะรัฐศาสตร์ มข. (2)	4.12	4.33	4.36	4.53	4.40	4.35
อำเภอแม่แจ่ม	3.96	4.31	4.14	4.14	4.33	4.18
เฉลี่ยรวม	3.92	3.93	3.95	3.96	4.15	3.99

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการในอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 25 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการฝึกอบรม ดังนี้

1. ความเหมาะสมของวัน และเวลาในการจัดอบรมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.92)
2. ความเหมาะสมของสถานที่จัดอบรมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.93)
3. อาหารว่าง และเครื่องดื่มอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.95)
4. อาหารกลางวันอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.96)
5. การบริการและจัดการของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.15)

จากความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะเห็นได้ว่าในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (เฉลี่ย 3.98) อนึ่งในการประเมินการฝึกอบรมนั้น ทางคณะผู้จัดฝึกอบรมได้ขอทราบความเห็นจากผู้เข้ารับการอบรมตลอดจนได้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การฝึกอบรมในครั้งต่อไปสามารถทำได้ดีขึ้น และจากการให้ความเห็นของผู้เข้าอบรม ปรากฏผลดังนี้

- 1) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการฝึกอบรม มีดังนี้

1.1 ควรให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมในหัวข้อการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันให้ชัดเจนมากขึ้น

1.2 ควรเน้นในเรื่องความเป็นไปได้ และเป็นรูปธรรม

1.3 ควรมีตัวแทนที่สามารถนำมาทำเป็นหมู่บ้านนำร่อง

1.4 ควรมีกิจกรรมสันทนาการหลายๆ เพื่อผ่อนคลายความเครียด วิทยากรควรสอดแทรกเรื่องสนุก ๆ ให้มากกว่านี้

1.5 ควรแยกการอบรมเยาวชน (เด็ก) และผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่) ออกจากกัน

1.6 ควรมีเวลาอบรมมากกว่านี้ เช่น 2-3 วัน เพื่อที่จะได้มีกิจกรรมมากๆ

1.7 ควรจัดให้มีการฝึกอบรมบ่อยๆ เพื่อสิ่งที่วิทยากรบรรยายดีมาก

1.8 ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามอกควันเข้าร่วมด้วย

1.9 วิทยากรแต่ละท่าน ควรอธิบายในแต่ละหัวข้อละเอียดมากกว่านี้

1.10 ควรเพิ่มเนื้อหาการเผาป่าให้มากขึ้น เพื่อสร้างจิตสำนึก

1.11 ควรฝึกอบรมแบบเน้นเชิงปฏิบัติให้มากกว่าทฤษฎี

1.12 ควรจัดอบรมในช่วงก่อนที่หมอกควันจะเกิดขึ้น

1.13 ควรจัดเวทีให้คนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น

1.14 ควรมีกิจกรรมที่เป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชน ในการแก้ไข ปัญหาวิกฤตหมอกควัน

1.15 ควรจัดหาสถานที่ฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น บางแห่งไม่มีโต๊ะเขียนหนังสือ สถานที่คับแคบ ไม่มีพัดลม

1.16 ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในทุกตำบล เพื่อให้สมาชิกในแต่ละหมู่บ้านได้เข้ารับการอบรม

1.17 วิทยากรแต่ละท่านควรบริหารเวลาให้กระชับมากกว่านี้

1.18 หัวข้อบรรยายที่เกี่ยวกับหมอกควันควรมีมากกว่านี้

1.19 ควรให้เวลาในการพักรับประทานอาหารให้มากขึ้น

1.20 ควรมีเบอร์โทรศัพท์ของวิทยากรแต่ละท่าน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมติดต่อได้โดยตรง

2) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการจัดอบรมครั้งต่อไป มีดังนี้

2.1 ควรให้มีการอบรมทุกๆปี เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักในการแก้ไขปัญหามอกควัน

- 2.2 สถานที่จัดฝึกอบรมควรจัดให้เหมาะสม ไม่คับแคบ และร้อนอบอ้าว
- 2.3 ควรเชิญชุมชนอื่นเข้ารับการอบรมด้วย
- 2.4 ควรจัดให้มีพิธีการให้มากกว่านี้ และเป็นที่น่าสนใจ
- 2.5 การให้ความรู้ของวิทยากรควรให้เข้าใจง่าย และไม่จำเป็นต้องมากเกินไป
- 2.6 ควรแยกการอบรมระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ออกจากกัน
- 2.7 ควรจัดให้มีกิจกรรม และนันทนาการให้มากขึ้นเพื่อผ่อนคลายความเครียด
- 2.8 ควรจัดอบรมแบบเชิงปฏิบัติการ และจัดให้มีการสัญจรไปตามตำบลต่างๆ
- 2.9 ควรจัดอบรมเป็นระดับอำเภอ ไม่ควรจัดหลายๆอำเภอรวมกัน
- 2.10 ควรให้ความสำคัญกับผู้เข้ารับการอบรมทุกคน ไม่ใช่เจาะจงเฉพาะนักเรียน
- 2.11 ควรเชิญชาวบ้านที่อยู่บนดอยมาร่วมอบรมด้วยจะได้มีความรู้
- 2.12 เนื้อหาที่ใช้ในการอบรมควรเน้นเนื้อหาที่เข้าใจง่าย
- 2.13 ช่วงการอบรม ควรจัดก่อนเกิดปัญหาวิกฤตหมอกควัน ควรจัดในช่วงเดือน

ธันวาคม ถึง กุมภาพันธ์

- 2.14 ควรจัดหัวข้อการอบรมให้กระชับมากขึ้น และเพิ่มปฏิบัติการให้มากขึ้น
- 2.15 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมให้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น
- 2.16 ควรจัดให้มีกิจกรรมที่สนุกสนานมีเกมส์ เพื่อสร้างบรรยากาศ
- 2.17 การอบรมนอกสถานที่ ควรแนบแผนที่ไปด้วย เพื่อสะดวกในการเดินทาง
- 2.18 ควรลงพื้นที่เพื่อดูสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดปัญหาหมอกควันในแต่ละพื้นที่
- 2.19 ควรจัดให้มีช่วงเวลาอบรมนานกว่านี้ เช่น 2-3 วัน
- 2.20 ควรเพิ่มเนื้อหาการอบรมให้สมบูรณ์มากขึ้น

โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน” นั้นเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนและเยาวชนให้ตระหนักและเข้าใจถึงปัญหาวิกฤตหมอกควัน นอกจากการจัดอบรมดังกล่าวแล้ว ทางโครงการฯ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดตามที่เสนอไว้ในบทที่ 8